

ISSN 1563-034X
Индекс 75880; 25880

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚазҰУ ХАБАРШЫСЫ

Экология сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК КазНУ

Серия экологическая

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

KazNU BULLETIN

Ecology series

№3 (45)

Алматы
«Қазак университеті»
2015

***Аблайханова Н.Т., Ералханова А.К., Тусупбекова Г.А.,
Аблайханова Н.Т., Маутенбаев А.А.,
Есимситова З.Б., Танирбергенова С.Қ.**

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
*E-mail: nurzhanat75@mail.ru

ЗАМАНАУИ НАНОСОРБЦИЯЛЫҚ ТАҢҒЫШ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ЖАНУАРЛАРҒА ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ

Ежелден қолданылып келе жатқан дәке таңғыштар жарақат экссудатын өте тез сіңіріп алып бірнеше уақыт өткеннен кейін кеуіп, жарақатқа жабысып серпімділігі мен жарақаттың жазылуы үшін қажетті физикалық қасиеттерін жоғалтады. Дәке таңғыштарды алмастыру кезінде нәзік грануляциялық ұлпа жарақаттанады. Жарақат қанай бастайды және жаңадан таңылған дәке қанды сіңіріп алып жарақат дефектісіне жабысып қалады. Жануар қозғалған кезде таңғыштың орнынан қозғалып кетуі, кірлеуі, ылғалданып қалуы мүмкін. Таңғыш қозғалып кеткенде, оның физикалық қасиеттері өзгергенде немесе бүтіндігі бұзылған жағдайларда жазылу процесінде қиындықтар туындау қаупі арта түседі [1-4].

Жарақаттау ағзаның жергілікті және жалпы реакцияларымен қатар жүреді. Жалпы реакциялар симпатикалық жүйке жүйесі мен гормондардың әсерінен негізгі зат алмасу мен катаболизмнің күшеюімен сипатталады. Қан айналымға микробтық токсиндердің, ұлпалардың ыдырау өнімдерінің сіңірілуі лейкоциттердің цитокиндерді шығаруын стимулдап интоксикация белгілерінің пайда болуын туындатады. Асқыну үрдісі туындамаған жағдайда бұл құбылыстар 4-5 тәуліктен кейін басылады.

Жергілікті әсерлер жарақаттың жазылуына бағытталған және белгілі бір генетикалық негізделген заңдылықтарға ие. Әртүрлі мүшелер мен ұлпалардағы жарақаттардың жазылуының олардың морфологиялық құрылымына тәуелді өзіндік ерекшеліктері бар, яғни ұзақтығы бойынша бір-бірінен ерекшеленеді, бірақ үнемі дәнекер ұлпалық тыртықтың түзілуімен сипатталады. Тек беткей орналасқан жарақаттар ғана терінің өскін қабатын зақымдамастан, тыртықсыз жазылады [5-10].

Зерттеу нысаны: 12 айлық, дене салмағы 200-250 грамм ақ зертханалық егеуқұйрықтар.

Материалдар мен әдістер. Жарақат туғызу үшін терінің зақымдалатын бөлігін түктен тазарттық. Термиялық күйікті жанған от алауымен, ал механикалық жарақат туғызу үшін өткір, кескіш құралдар пайдаланылды. Жарақаттың теріге 0,05% хлоргексидин биглюконат ерітіндісімен жергілікті өңдеу жүргізілді. Жарақаттарды емдеу үшін 4 түрлі сорбенттік таңғыштар мен сорбенттік ұнтақтар қолдандық (1-сурет).

2-бөлім
Қоршаған орталастаушыларының биотаға және
тұрғындар денсаулығына әсерін бағалау

Раздел 2
Оценка действия загрязнителей окружающей
среды на биоту и здоровье населения

Аблайханова Н.Т., Тусупбекова Г.А., Аблайханова Н.Т., Маутибаев А.А., Какимова А.Б., Усінбек Б. Белсенсіздірілген және деминералдандырылған көмірді қабылдағаннан кейінгі егеуқұйрық қанының биохимиялық көрсеткіштерінің ерекшеліктерін зерттеу	120
Аблайханова Н.Т., Ералханова А.К., Тусупбекова Г.А., Аблайханова Н.Т., Маутибаев А.А., Есимситова З.Б., Танирбергенова С.К. Заманауи наносорбциялық таңғыш құралдарының жануарларға әсерін зерттеу	126
Атабаева С.Ж., Нұрғожаева А.Б., Нурмаханова А.С., Усенбеков Б.Н., Уғит Л., Жардамалиева А., Асрандина С.Ш., Алыбаева Р.А. Кадмий иондарының күріш (<i>Oryza sativa</i> L.) сорттарының СОД белсенділігіне әсері	132
Есимситова З.Б., Базарбаева Ж.М., Манкибаева С.А., Аблайханова Н.Т., Айсабаева А.Е., Кенес А.К. Морфологическое изучение ячменников у овец казахской тонкорунной породы в эстральный сезон	136
Жапарқұлова Н.И., Мырзахметова М.Қ., Аралбаева А.Н., Маматаева А.Т., Өтегалиева Р.С. Клетка мембраналарының күйіне гербицид әсерін зерттеу	140
Кенжебаева С.С., Турашова С.К. Оценка мутантных линий мягкой пшеницы на устойчивость к фузариозу	146
Қурманбаева А.С., Сафронова Н.М., Мукатова А.А., Маханова С.К., Тауғанов Т.Б. Характеристика фитоценозов в зоне влияния Акционерного Общества «Altyntau Resources»	156
Нұрғожаева А.Б., Атабаева С.Ж., Нурмаханова А.С., Усенбеков Б.Н., Уғит Л., Жардамалиева А., Асрандина С.Ш., Алыбаева Р.А. Темір элементінің күріш (<i>Oryza sativa</i> L.) сорттарының осу параметрлеріне әсері	162
Нурмаханова А.С., Атабаева С.Ж., Нұрғожаева А.Б., Усенбеков Б.Н., Уғит Л., Жардамалиева А., Асрандина С.Ш., Алыбаева Р.А. Кадмий иондарының күріш (<i>Oryza sativa</i> L.) сорттарының салыстырмалы су мөлшері мен пролин мөлшеріне әсері ...	168
Өтегенова И., Қалияқарова А., Атанбаева Г.К., Әбдірешов С.Н. Егеуқұйрықтардың қан жасушаларына мырыш сульфатының әсері	174
Садыкова Н.А., Тусупбекова Г.А., Абылайханова Н.Т., Уришова Б.И., Жунисжан А.Ж. Исследование хронической токсичности иммуностимулирующего препарата	178
Сапаров К.А., Базарбаева Ж.М., Есимситова З.Б., Манкибаева С.А., Султанова А.Ж. Морфологические изменения респираторного отдела легких при долговременной гипоксической гипоксии	184
Сливинский Г.Г. Динамика гидрохимических и токсикологических показателей при различном гидрологическом режиме Тениз-Коргалжынских озер в 2012-2014 гг.	190
Тусупбекова Г.А., Қуандықов Е.Н., Абылайханова Н.Т., Аблайханова Н.Т., Уразбаева Д.Ч., Маутибаев А.А. Изменение состояние здоровья детского населения в результате техногенной деятельности человека	202
Умбеталиев Н.А., Жолдасов О.Е., Құстабаева А.А., Сәуірбаева Ә.Т. Алматы қаласы топырақтарының ауыр металдармен ластану деңгейлерін бағалау	210
Умбетарова Л.Б., Тусупбекова Г.А., Қуандықов Е.Н., Абылайханова Н.Т., Аблайханова Н.Т. Заболелость населения Республики Казахстан бруцеллезом	218

3-Бөлім
Биологиялық алуантүрлілікті сақтаудың
өзекті мәселелері

Раздел 3
Актуальные проблемы сохранения
биологического разнообразия

Аметов А.А., Мухитдинов Н.М., Абидкулова К.Т., Ыдырыс А., Тажитбаева К., Альмерекова Ш.С. Характеристика растительных сообществ с участием редкого, эндемичного и лекарственного растения <i>Iris alberti regel</i> (Большое Алмаатинское Ущелье Заилийского Алатау)	226
--	-----